

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1604

Nobile Certamen S. Constantij, Perusiæ Episcopi, quod inuicto animo
exegit: Anno A partu virgineo 175. Soteris Rom. Pontif. 1. Marci verò
Aurelij Imperat. 13. Ex eo quod extat apud Surium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42667

NOBILE CERTAMEN S. CONSTAN-

Vide Czf. . .
Baron Ann.
Tom. 1.
tij, Perusia Episcopi, quod inuisito animo exegit: Anno
Apartu virgineo 175. Soteris Rom. Pontif. 1.
Marci verò Aurelij Imperat. 13. Ex eo
quod extat apud Su-
rium.

29. Ianuarij.
Constantij
patria & ge-
nus.

Imperante Antonino, cui Pio cognomen erat, florebat Perusia, Barziorum familia, opibus & generis nobilitate admodum clara, & quod hæc omnia longè superabat, Christi insignibus egregiè nobilitata. Ex hac B. Constantius veluti odorifera cedrus è regali viridario natus est. Natum autem infantem parentes postquam artum omnium disciplinis & eximijs virtutibus imbuedum curassent, pia morte ex hac vita sublaci sunt. Constantius itaque parentibus orbatus, sed diuinis pietatis operibus locupletatus, diuitiarum sibi à parentibus per manus traditarum maluit dispensationem quam possessionem suscipere; siquidem eas Christi pauperibus tanta animi alacritate largiebatur, vt nemini non adiuuentum in quavis necessitate præstaret. Denique tam excellens virtutis specimen in omnibus ostendit, vt anno ætatis suæ trigesimo ad Episcopalis muneris functionem communi totius populi suffragio electus fuerit. Eam vero dignitatem tam eximia mansuetudine & vitæ integritate suscepit administravitque, vt nec emuli minimam in eo labem Episcopo vitandam deprehendere possent.

Multos ad
Christi fide
conuertit.

Prima illi & præcipua cura pauperum, quibus largissima manu subueniebat, suasque ædes salutare quoddam refugium eis esse volebat. Careram verò plebem virtutum suarum odore fouebat, verbo exhortationis tanto animi feruore in-

sistens, ut gentilium multi ab impio idolorum cultu ad Christi seruitutem transfrent. Hisce virtutum maximarum initijs, fama illius finitimas in regiones cum summa celebritate vagata est. Itaque mirari omnes doctrinam hominis, suspicere virtutes, obstupescere miracula, quæ quotidie vir sanctus faciebat. Erat id temporis mulier quædam Ataxia nomine. Hæc cum multos iam annos charissimo oculorum sensu careret, audita S. Constantij & vitæ sanctimonia, & miraculorum virtute planè diuina, non dubitauit ardenti ad eum fide accedere, & humi se ad eos pedes abiciens vim lachrymarum, cum singula profundens: Misere, inquit, Domine calamitatis meæ, nam infelicissima ego, oculorum lumine orbata nullum huic tanto remedium inuenire possum; non carmina, non medicorum solertia, non ipsi denique dii dæque omnes, quibus ego vota sæpè nuncupavi, opitulari queunt. Te autem extremum spei meæ solatium nunc adij, ut per te merear tandem aliquando salutem reportare. Tum sanctus Constantius, qui cerneret mulierem non solum oculorum, sed mentis etiam lumine esse priuatam, cupiens vtrique malo, vno & eodem tempore mederi, sic eam affatus est: O mulier, si spretis idolis, quorum vis ac virtus (quod in te ipsa experiris) planè nulla est, inducas animam, credere in Dominum meum Iesum Christum, is tibi potest pulsas tenebris, simul & corporis & mentis oculos aperire, aditumque ad vitam æternam patefacere. Illa verò, Fac, inquit, Domine, ut videam: ià credo Deum tuum Deum esse verum. Hic verò vir sanctus flexis genibus postquam ardentissimam cum lachrymis precationem fudisset, confestim optatissimam mulieri lucem restituit.

li 3 & nul.

Cæca mulier
et opem ab
eo poscit.

Attasæ pre-
cibus. S. Co-
stantij lumē
oculorū re-
stituitur.

& nulla mora interposita gaudentem & exultan-
tem & Dei virtutem multis laudibus extollen-
tem vitali vnda expiauit, & ad Christi feruitu-
tem adiunxit. Huic miraculo alterum non minus
insigne adiungere lubet.

Fuit per idem tempus Perusæ vir, cui nomen
erat Crescentius; hic utroque pede ita contractus
erat, ut non modo ambulare, sed ne baculo qui-
dem innixus stare posset. Is igitur audita fama
miraculorū, quæ S. Constantius faciebat, lectica
se ad eum deferri curauit. Quo perductus, homi-
nem Dei rogare & obsecrare institit, ne graua-
tur suorum sibi pedum restitudinem & firma-
tem restituere. Huius calamitatis vir benignissi-
mus misertus, oculis pariter ac manibus in cæ-
lum sublatis, Dominum Deum pro salute miseri
illius precatus est. Vix orationem effatus erat,
cū ecce lux magna super infirmum & cælo dila-
psa hominem vehementer exterruit, ita ut itera-

Crescentio
item eius
precibus
pedum sani-
tas restitui-
tur.

102. Gētilis
vno die à S.
Constantio
baptizatur.

tis vocibus tremebundus Constantium compel-
larer. Cui Constantius: Res bene habet frater: bo-
no animo esto. Deniq; abeunte luce apparuit ho-
mo sanus, & firmissimo pedum robore præditus.
Quo ille beneficio permotus, statim baptismum
magna pietate flagitauit: quod vir sanctus cū
ingenti cordis sui læticia ei contulit. Nec ipse so-
lū, sed alij ad centū viginti, eo ipso die baptis-
matis sacramentum à B. Constantio acceperunt.

Quo rumore concitatus Marcus * Antoninus,
qui Antonino Pio impi^o successerat, statuit Chri-
stianum nomen interneccione delere. Cū igitur
alios aliō mitteret, tum verò etiam Perusiam,
Lucium Consulem cum potestate summa desti-
nauit, ut omnes Christi fidem profitentes suppli-
cij excarnificatos (ni deos gētium colere velint)
inter-

* Aurelius.
M. Antoni-
ni persecu-
tio in Chri-
stianos.

interimeret. Igitur Lucius civitatem ingressus, cum multa de admirandis Constantij virtutibus auditione percepisset, misit confestim nequitiae suae ministros, ut Constantium (qui apud Crescentium, quem sanitate donarat, precibus operam dabat) vincitum ad se perducerent. Abierunt illi, & magna vi effractis foribus in domum irruentes Constantium una cum Crescentio pias effundentes preces comprehenderunt, vincieruntque; vincitum ad Consulem & Carisium civitatis illius Praesidem perduxerunt.

Constantius
vinctus ad
Luciū Con-
sulem dedu-
citur.

Quos ut vidit Lucius Consul: Cupimus, ait, à vobis ipsis quænam sit vitæ vestræ conditio, audire; & an parati sitis ex Imperatoris decreto, relicto crucifixi vestri cultu, his, qui verè sunt dij, offerre libamina. Huic B. Constantius magno sanè animo hunc in modum respondit; Vitæ nostræ conditio, ò Consul, hæc est: ut omni tempore serviamus ei, cui servire regnare est, Domino nostro Iesu Christo. Imperatoris autem decreto hac quidem in re obtemperare nec possumus, nec volumus, neque enim rationi consentaneum est, ut posthabito creatore nostro ac redemptore Deo vivo & vero, sequamur eos qui non sunt dij, sed verè dæmonia. His ille auditis iussit, sanctissimi viri corpus loris crudelissimè cædi. Cumque vir sanctus in medijs flagellis Dominum glorificaret, & Consuli & eorum vanitatem constanter argueret, & Consuli etiam insultaret. Praeses Carisius iussit eum una cum Crescentio cæterisque Christianis, in thermis vehementer calefactis includi. Dum autem firma custodia servaretur, ecce cœcubia nocte splendor valde admirabilis è cælo effusus, totum illum locum illuminavit. Quo viso, loci custodes ingenti stupore oppressi, ad eorum se pedes abiicere, & impio

S. Constan-
tius loris
cæditur.

In thermis
includitur
cum alijs

iter.
ar.

Quinquagin
ta fere in
Christum
credunt.

nefandorum deorum cultu abiurato, ad Christi
confessionem accessere; denique vxores & filios
numero fere quinquaginta ad Episcopum dedu-
xerunt, qui à veteris vitæ delictis per baptisma
expiatos, puros & innocentes Christo Iesu obru-
lit.

Constantia
eius.

His peractis, milites importunis precibus vt
libertatem reciperet, thermasque relinqueret
vrserunt. At ille, Pugnam, inquit, quam hæcenus
desideratam, iam tandem nactus sum, subterfu-
giam? Non equidem hoc faciam; hic statui pro fi-
de & pro Deo mori. Milites contra, cum lachry-
mis exostulabant, vt nouis tyronibus consule-
ret, ne semina fidei, quæ nuper in ipsorum corda
sparsisset, perirent. Quibus vir sanctus tandem

Venit Mon.
ticellum.

acque et-
iam ex vrbe egressus, Monticellum venit, ibique
paucis admodum diebus in præclaris fidei &
pietatis exercitijs transactis, novos Christi mi-
lites ad futura certamina mirifice confirmauit.

Interea Lucius & Carisus, rerum à militibus
gestarum certiores facti, novos furoris sui mini-
stros huc illuc dimiserunt, vt à fuga retractos E-
piscopum eiusque sequaces confessim adduce-
rent. Illi lustrabundi cuncta peruagantes, tandem
ad Anastasij ædes peruenerunt, quas vno impetu
irrupentes non modo Constantium, sed Car-
pophorum virum clarissimum cum ipso Anasta-
sio ad Carisium vinctos duxerunt. Qui furore in-
credibili incitatus, statim virum sanctissimum
super ardentibus prunas nudis plantis inambulare
iussit, & carbones candentes in corpus eius vesti-
mentis omnibus spoliatum conijci. At ille ignis
istius ardorem, diuini amoris feruore facile sur-
perauit. Quod cernens Carisus, carceri eum man-
cipauit.

Anastis
is plantis
* Ar carbo
M. Ambulat
ni pe
tio inzi
no

cipavit. ut statuto die Consulis tribunali sisteret. *Varios san-
nat egrotos.*
B. interim Constantius res admirandas gerebat. Multum fidelium, tum Paganorum noctu ad carceris fores ventitabant, & egrotos ei varios offerebant, quos ab omni aegritudine mira facilitate liberabat. Cuius rei fama adducti non pauci, quotidie relictis idolis, ad veri Dei cultum transibant, atque etiam ipsi carceris custodes crebra spectantes miracula, Christi fidem amplexati sunt.

Custodes carceris conuertuntur.

Nec multo post indignum iudicantes tantam tamque eximiam virtutem vilissimo carcere concludi, Episcopum licet inuitum e custodia in locum suburbiij tutiorem duxerunt. Cumque ad Tyberim peruentum esset, & fama nunciaret Concordium & Pontianum (quibus cum arctissima ei intercedebat necessitudo) Assisij in vinculis teneri, nouo martyrij desiderio infamatus eo contendit, ut socius certaminis pariter cum eis de hoste triumpharet. Sed acceleranti forte fit obuiam seua militum manus ab ipso Imperatore Spoleti tunc agente, in Christianorum destinata perniciem. A qua vir sanctus tentus & quis esset interrogatus, quoue tanta festinatione pergeret solitarius, intrepidè respondit. Sum equidem Constantius indignus Perusinae ciuitatis Episcopus, Perusia venio, Assisium pergo, ut duos eximia pietate Christianae fidei robore, Christi Iesu athletas in vinculis detentos inuisam. illi tam libera confessione irritati, omnis blanditijs quas vir diuinus spernebat, tantis eum cruciatibus affecerunt, ut semianimis in Christi confessione spiritum duceret. Et conuersus ad dominum: Accipe, inquit, spiritum meum, & requiescat in te domine, qui pro te, te ipso inuante, perpetim laborauit.

Educitur e custodia inuitus.

Capitur.

Magnificat seipsum.

Atrociter cruciatur.

Hæc orantem Angelus Dei sua ipsa præsentia
 Cōfortatur ab Angelo. consoletur est, absterfisque plagis nouo eum ro-
 bore ad certaminis cursum viriliter peragendum
 donauit. Milites verò audito sermone, quem cum
 angelo conferebat, ac nemine viso, plagarumq;
 insuper sanitate stupidi, festinè eum Alisium in-
 de abduxerunt. socijsque martyribus aggregarunt.
 Paulò verò pòst Imperatoris gratiam cum spe
 munerum capturi, Constantium & reliquos e
 carcere extractos Hispellum pertraxerunt. bi-
 demque in alteram vsque lucem fame & frigore
 propemodum enectos varijs modis sub dio ve-
 tarunt. Hic verò angelus Domini sacro antitui
 secundum quietem apparuit, & præparatam
 martyrij coronam spondit, & quidem Hispel-
 lanorum multi angelico permoti splendore
 conclamarunt. Magnus est Deus Christianorum.

Hispellano-
 rum multi
 ad Christū
 conuertuntur

Qua occasione antistes Christum voce maxima
 palam annunciauit: contestans deos deasque om-
 nes esse dæmonia, & inania simulachra. Nec in
 vanum adhibita contestatio, nam non pauci fidei
 lumine illustrati, ab infelicissimis dæmonum se-
 gnis ad læta Domini castra transferunt. Quorum
 saluti dæmonum satellites inuidentes Hispello,
 Fulgineū versus trahunt, nihil non moliti, vt Co-
 stantiū à constantij Christi cōfessione abduceret.
 Sed cum ille omnes eorum fraudes & minas vir-
 tute diuina repelleret, & Christi gloriam cum
 dictis tum factis magis magisque illustraret, cat-
 nifices maiorum pertæsi certaminum haud pro-
 cul ab vrbe Fulgineo stricto mucrone ceruicem
 illi præsciderunt. Erat tunc temporis, Fulginei
 quidā Leuianus, vir inter ceteros Christianos fide
 & bonorū operum meritis præstans, qui nocturne
 visionē admonitus est, vt sanctissimi illius cor-
 poris

Obtruncatur
 capite s. Co-
 stantius.

Leuianus
 monetur vi-
 sione no-
 cturna, vt

poris curam suscipere, & omni cum honore, ut par erat, & ulturæ mandaret. Qui visioni obaudiens, protinus summa cum reuerentia illud humeris suis imposuit, sacrum pignus domum suam portaturus. Onusto autem, viri duo occurrerunt, qui à Christiana fide alieni, pietatē ipsius cachinnis prosequi, & Constantium maledictis insectari ceperunt. Qui sanè cachinni haud eis impunè consistere; nam uterq; oculorum lumine subito priuatus est, ipsa autē Dei vindicta principij eterne vitæ illis effecta. siquidē propria calamitate edocti, supplices ad cælū manus tēdere, & Christū Iesum vnū solum verū Deum confiteri tandemq; Leuiani opera ad sacrum martyris corpus ducti, primo eius contactu pristinum oculorum lumē recepēre.

Insequenti verò luce duo à natiuitate cæci, pueri ductum sequentes miram eodem in loco odoris haufere fragrantiam, qui Leuiani monitis fuerunt instructi, ut relicto idolorum cultu, veri Dei fidem amplecterentur, precibusq; S. Constantij oculorum lumen sperarunt. Illi spe luminis inescati, repudiato simulacrorum cultu, Christo se ardenti fide consecrāunt, opemq; S. Constantij haud inani fiducia semel iterūq; profusis lacrymis implorarunt, cuius intercessione desideratā à Domino lucem perceperūt. Fuit deinde sacrum illius corpus Perusiā delatū, inq; suburbio, monēte sic diuino numine, honorificè conditū. Porrò Leuian^o & quatuor illi, singulari p̄ Cōstantiū benedictio affecti, extracto ibidē tuguriolo reliquū vitæ cursum p̄petuè Christi deuouerūt seruituti, precib; ieiunijs, alijsq; pietatis operib; ad martyris tumulū excubantes; cuius nomen miraculorū gloria indies illustrius euasit.

Constantiū
sequebat.

Itisores Cō
stantij diu
initus puniū
tur cecitate.

Curantur
contactu
corporis sa
cri & Chri
sto adherēt.

Item alii
cæci sanati.

Corpus S.
Constantij
Perusiā tras
latum & ex
tra portam
S. Petri se
pultum.

Claret mira
culis post e
bitum.